

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně: **A. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2013, č. j. 22557/13/5000-14501-711232, o námitce podjatosti vznesené žalobkyní proti všem soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M., a JUDr. Petr Vacek **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp. zn. 59 Af 11/2014.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně se žalobou doručenou dne 26. 11. 2013 Krajskému soudu v Brně domáhala zrušení nebo vyslovení nicotnosti shora uvedeného rozhodnutí žalovaného. Zároveň navrhla přiznat podané žalobě odkladný účinek. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 15. 1. 2014, č. j. 62 Af 107/2013 - 6, věc postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem (dále též „krajský soud“) jako soudu místně příslušnému. Žalobkyně byla poté tímto krajským soudem vyzvána k zaplacení soudních poplatků a doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě.

[2] Žalobkyně v reakci na výzvu k zaplacení soudních poplatků požádala v podání ze dne 11. 3. 2014, které bylo doručeno krajskému soudu téhož dne, o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů a zároveň vznesla námitku podjatosti všech soudců krajského soudu s návrhem na jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí „*nejenom této věci*.“ Uvedla, že projednávaná věc musí být přikázána jinému soudu téhož stupně z důvodu delegace nutné, jinak opět reálně hrozí, že soudci krajského soudu bude „*pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů*.“ Dne 17. 3. 2014 došlo krajskému soudu další podání žalobkyně, v němž v reakci na výzvu k doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě vznesla opět námitku podjatosti všech soudců krajského soudu, formulovanou totožným způsobem jako v předchozím případě.

[3] K námitce podjatosti soudci správního senátu 59 Af krajského soudu (tj. Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M., a JUDr. Petr Vacek) shodně prohlásili, že se necítí být podjatými, osobně neznají žalobkyni ani nikoho, kdo se podílel na řízení před správním orgánem, nemají žádný vztah k projednávané věci a nepodíleli se na jejím projednávání před správním orgánem.

[4] Je-li účastníkem řízení vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u rozhodujících soudců bude shledán důvod k vyloučení. V případě, že tomu tak není, a že tedy nic nebrání v tom, aby soudci, jimž věc byla či bude přidělena, ji projednali a rozhodli, postrádá zkoumání podjatosti dalších soudců daného soudu smysl, neboť není dán důvod ke změně okruhu soudců, kteří mají věc projednat. Žalobkyně namítla podjatost všech soudců Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci. Podle rozvrhu práce již věc byla přidělena senátu 59 Af tohoto soudu, který bude rozhodovat ve složení: Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M., a JUDr. Petr Vacek. Ostatní soudci krajského soudu, respektive jeho pobočky, nejsou specializovanými soudci ve věcech správního soudnictví. Nejvyšší správní soud se proto zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto třem soudcům, neboť nemá význam rozhodovat o námitce podjatosti směřující proti soudcům, kteří se nemají účastnit rozhodování ve věci (viz například usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2012, č. j. Nao 44/2012 - 19, všechna zde citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[5] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

[6] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, všechna zde citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz/>). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o ní je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem vedou. K vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům

pokračování

dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Příslušnost soudu je tedy zásadně dána zákonem a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávání věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

[7] Žalobkyně v námitce podjatosti tvrdí, že soudci krajského soudu jsou podjatí v projednávání věci zřejmě z důvodů jejich dřívějších rozhodnutí (viz formulace z podání žalobkyně: *„neboť jinak opět reálně brozí, že jimi bude pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudu.“*). Podle § 8 odst. 1 *in fine* s. ř. s. okolnosti spočívající v rozhodování soudce v jiných – souvisejících či nesouvisejících – věcech nemohou vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byla žalobkyně neúspěšná. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je ve vztahu k hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Případné rozhodování uvedených soudců krajského soudu v jiných věcech žalobkyně tedy nemá žádnou právní relevanci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky, nikoli námitka podjatosti.

[8] Nejvyšší správní soud má z výše uvedeného vyjádření soudců správního úseku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudců Mgr. Lucie Trejbalové, Mgr. Karolíny Tylové, LL.M., a JUDr. Petra Vacka při projednávání a rozhodování nyní posuzované věci z důvodu jejich poměru k účastníkům. Ani námitka podjatosti vznesená žalobkyní není podložena žádnými objektivními skutečnostmi, z nichž by se dal dovozovat opak (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68). Z tvrzení žalobkyně ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah uvedených soudců k dané věci a k účastníkům, jenž by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudci moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat.

[9] Z obsahu spisu rovněž nevyplývá, že by se uvedení soudci podíleli na projednávání nebo rozhodování předmětné věci v předchozím správním či soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, v němž byla žalobkyně účastníkem a v němž se soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18).

[10] Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že soudci správního úseku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování ve věci sp. zn. 59 Af 11/2014. Není tak třeba rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.), neboť v důsledku přednostního rozhodnutí o námitce podjatosti vznesené žalobkyní a nevyloučení uvedených soudců z projednávání a rozhodování předmětné věci nenastala situace, že by pro vyloučení soudců specializovaného senátu místně příslušného soudu nebylo možno sestavit senát.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. dubna 2014

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu